

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Solvuntur fundamenta opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ita nec forma intelligibilis distincta ab actu intelligendi: sed ejusmodi forma intelligibilis est formalissimè ipsa Divina essentia & natura, ergò.

21. Contra est quartò. Non est admittendus in DEO conceptus actus primi proximi virtualiter distinctus ab actu secundo suæ lineæ vivendi, intelligendi &c. ergò nec est admittendus actus primus remotus & radicalis virtualiter distinctus ab actu secundo vivendi, intelligendi &c. Antec. paucis exceptis, communiter admittitur à Thomistis, & ratio est, quia illius distinctio ab actu secundo præcise oritur ex limitatione, & quia ut sic dicitur intrinsecam perfectibilitatem per vitam secundam & operationem intellectualem &c. quantumvis sub ratione principii easdem operationes virtualiter continet: sed eadem est ratio in principio radicali & actu primo remoto virtualiter distincto: ergò nec ille admitti debet. Et

22. Contra est quintò. Vita prima disjuncta à vita secunda non est perfectio simpliciter simplex, melior ipsa, quam non ipsa: quippe satius est esse constitutum in actu secundo vivendi, quam per actum primum esse in potentia ad illum: sed quicquid in DEO formaliter ponimus, debet esse perfectio simpliciter simplex: ergò non vita prima ratione nostra separata, sed vita secunda, adeoque non intelligitur radicale, sed actuale, pro perfectissimo constitutivo Divinæ naturæ assignari debet.

§. III.

Solvuntur fundamenta opposita.

23. Ad 1. Resp. S. Doctorem admittere distinctionem rationis inadæquatam, fundatam in solo modo imperfecto concipiendi, & comparatione ad creaturas: non verò distinctionem adæquatam fundatam in distinctione virtuali intrinseca. Aliis sane etiam contra A Arios probaret actum primum proximum, v. g. intellectum, voluntatem virtualiter intrinsece distingui ab actibus intelligendi, & volendi: non enim S. D. tantum loquitur de radicali, sed etiam de formalis principio operationis.

Et ad argumentum inde deductum Resp. Natura constituitur per illud prædicatum, per quod exprimitur prima radix operationum &c. & ab omni operatione virtualiter distincta, nego, ab aliis quibus, concedo. Sed intelligere actuale non est radix & principium operationum respectu aliarum à se, virtualiter distincta, nego, respectu sui non est virtualiter distincta, conc. min. & nego consequent. Instantia à creatis non urget, quia naturæ radicalitas distincta ab operatione provenit ex limitatione naturæ creatæ, prout antè dixi.

Dico igitur, naturam in abstracto, seu secundum conceptum analogicè abstractum à creatæ & increata præscindere, an illa radix consistat in actu primo, vel secundo, & neque in suo conceptu formaliter includere, neque excludere operationem; sed si conceptus naturæ trahatur ad res creatas, ubi semper est permixta potentia, tunc natura est radix intelligendi per modum actus primi; si trahatur ad essentiam Divinam est radix intelligendi per modum actus secundi.

24. Ad 2. auctorit. Resp. Illam non esse ad rem,

quia tantum loquitur S. D. de objecto voluntatis, quod eidem præsupponi clarum est, *nihil quippe volitum, quin præcognitum*: Aliud est de objecto intellectus, quod ab actu intelligendi virtualiter non distinguitur in Divinis, cum juxta eundem S. D. *intellectus & intellectus sunt eadem omnibus modis*. Unde ad argumentum inde deductum distinctum, objectum præintelligitur actui potentiae volitiva, conc. intellectiva nego.

Ad primam rationem in contrarium n. 3. dist. 25. maj. Omnis operatio limitata & creata præsupponit principium, conc. omnis operatio illimitata, & increata, nego maj. Cur non etiam omnis increata? quia ratio emanationis comitatur operationem quatenus limitatam, & tam in suo fieri, quam esse dependentem à suo agente, quod in increato agente non invenitur.

Ad primam Confirm. Resp. potentiam non tantum radicalem, sed etiam proximam generandi ratione distingui ab actu generandi secundum nostrum modum concipiendi, & distinctione rationis fundatâ supra distinctionem virtualement extrinsecam, per analogiam ad res creatas, conc. intrinsecam, nego.

Ad secundam Confirm. nego paritatem inter relationem & actionem, quia nec esse ad relationis dicitur imperfectionem, nec illo sublato remaneret conceptus relationis; at verò esse ab actionis dicitur imperfectionem dependentiæ, eoque sublato adhuc remanet essentialia prædicatum operationis vitalis.

Si petas: quis ergo sit conceptus operationis ut sic? Accipe ex S. D. 1. 2. q. 3. a. 2. in c. *operatio est ultimus actus operantis: unde & actus secundus à Philosopho nominatur*. Quod maxime verum est de operationibus immanentibus, quæ non sunt de prædicamento actionis. Unde de actu intelligendi ita loquitur idem S. Doct. hic q. 14. a. 2. ad 2. *Non enim intelligere est motus, qui est actus imperfecti, qui est ab alio in aliud; sed actus perfecti existens in ipso agente*. Sicut ergo datur in divinis generatio, quæ non est mutatio; quia ratio mutationis tantum convenit generationi viventis, quatenus est involuta potentialitati; ita similiter datur formaliter operatio in divinis, quæ non sit egressio tanquam à principio, & actu primo, quia hæc ipsa ratio egressio involvens oppositionem ad principium, à quo procedit, formaliter tantum convenit operationi creatæ, quæ est permixta potentialitati.

Ad 2. Resp. Gratia sanctificans est participatio divinæ naturæ inadæquata, & accommodata ad modum suscipientis, concedo; adæquata, & ad modum communicantis, nego. Ergo natura divina, ut est in aliqua inadæquata sui participatione, non est ipsum intelligere conc. ut est in se ipsa, sive in communicante, nego consequentiam.

Ad 3. nego sequelam. Eiusdem probat. distinctio beatifica, est participatio divinæ intellectio-nis, secundum rationem actus secundi vitæ intellectivæ, conc. secundum rationem radicis, & intelligere per se subsistentis, nego. Tria igitur habet divinum intelligere in se absque distinctione virtuali simplicissimè identificata: primò quòd sit actus secundus, seu ipsa vita secunda intellectiva.

Secun-

Secundò quòd sit ipsa virtus intelligendi proxima. Tertiò quòd sit ipsa radix intelligendi nullam aliam presupponens. Quæ omnia in se intrinsecè omnibus modis indistincta, distinctè tamen & divisim à Beato participantur. Actus nimirum secundus per visum; virtus proxima per lumen gloriæ; radicalis per gratiam.

31. Ad quartum Resp. Immaterialitas est ratio intellectualitatis à priori, & notior quoad nos, & imperfectum modum intelligendi conc. quoad se, & cum fundamènto ex parte rei conceptæ, nego: ibi enim tam benè & convertibiliter actualissima intelligibilitas infert immaterialitatem, seu spiritualitatem, quàm immaterialitas intelligibilitatem.

Ad quintum Resp. cum Salmantic. naturam esse

objectum scientiæ connaturalissimum comparativè ad lineam scientiæ, non autem absolute; eo ipso quòd supponat primam lineam intellectualitatis, in qua divina essentia est objectum per se primò connaturalissimum.

Ad sextum nego consequ. quia licet inter speciem intelligibilem, intellectum, & intelligere ex parte rei significatæ nulla prorsus sit distinctio virtualis, tamen quia in modo significandi neque intellectus neque species expriment ultimam actualitatem lineæ & vitæ intellectualis, cum intellectus magis nomine actum primum, quàm secundum; species quoque intelligibilis non tam dicat formalitatem constituentem, quàm formam constitutam, idè non sunt idoneum constitutivam divinæ essentiae.

ARTICULUS V.

Quodnam tandem sit constitutum Divina natura.

S U M M A R I A.

1. Comparatio actus essendi cum actu intelligendi.
2. Essentia Divina est per essentiam forma intelligibilis.
3. Nulla distinctio virtualis inter lineam entitativam & intelligibilem.
4. Aseitas astruitur.
5. Transcendentia non obest constitutivo.
6. Neque distinctio virtualis.
7. Cum omnes divina perfectiones in se formaliter includantur.
8. Et tamen virtualiter distinguantur.
9. Neque apud Advers. spiritualitas per transcendentiam impeditur à constitutione essentia.
10. Astruitur etiam intelligere actualissimum.
11. Divina essentia pertinet ad utramque lineam, constituitur per ultimam actualitatem utriusque.
12. Cum neque sit virtualis distinctio inter esse & intelligere.
13. Neutrum se solo sufficit.
14. Probationes aseitatis in quantum acceptande.
15. Item probationes intelligere actualissimi.
16. An semper operari ad esse, & intelligibile sequatur ad rationem entis?

§. I.

Præsupposita ad resolutionem.

1. **U**T post relatas variorum opiniones exponam, quod sentio, supposita primum statuo in deursu latius explicanda. Primum esto, ex S. D. cit. q. 14. a. 4. & 1. cont. gent. c. 4. quòd ita se habeat intelligere ad formam intelligibilem in linea intellectuali, sicuti se habet esse ad essentiam in linea entitativa.
2. Secundum, quòd essentia & natura divina formalissimè sub ratione naturæ virtualiter distinctæ ab attributis & relationibus sit forma seu species intelligibilis specificans ipsum actum intellectus divini, ut partim in Tract. de vis. partim de scientia DEI ad cit. q. 14. communiter docent Thomistæ.

Tertium, esse & intelligere, ac per consequens 3. lineam entitativam & intellectualem in DEO non distingui virtualiter intrinsecè, & ex parte rei conceptæ, sed tantum ex nostro modo concipiendi, quòd evidenter infertur ex discursu S. D. l. sup. cit. Nimirum, si ultimæ actualitates linearum non sunt distinctæ, etiam ipsæ lineæ non sunt distinctæ; sed ultima actualitas lineæ entitativæ, quæ est esse, non distinguitur virtualiter ab ultima actualitate lineæ intellectivæ, quæ est intelligere; ergo nec ipsæ lineæ ita distinguantur. Minorem habet in terminis S. D. l. sup. cit. eaque nititur hoc discursu: Essentia DEI formalissimè tam re, quàm ratione est suum esse; sed essentia DEI formalissimè tam re, quàm ratione est suum intelligere; ergo esse DEI & re & ratione est ipsum intelligere DEI. Maj. quæ ac min. constat, quia perfectiones divinæ identificant sibi ultimam actualitatem suæ lineæ, igitur essentia Divina quatenus sub ratione formæ per essentiam intelligibilis pertinet ad lineam intellectualem, etiam sibi formalissimè identificat ultimam actualitatem illius lineæ, quæ est intelligere, & quatenus sub ratione formæ naturalis pertinet ad lineam entitativam, etiam esse eam ultimam illius lineæ actualitatem sibi identificat.

§. II.

Aseitas pertinet ad constitutum Divina essentia.

His positis sententiæ Aseitatem excellenti, concedo, quòd esse à se pertineat ad constitutum essentia divini, non tantum latè, sed etiam strictiori sensu acceptæ, & ut est virtualiter distincta ab omni attributo; idque rectè probat prima ratio pro aseitate. Sanè natura etiam ut virtualiter distincta ab omni attributo pertinet ad lineam entitativam; ergo etiam ut sic identificat sibi ultimam actualitatem lineæ entitativæ; sed ultima perfectio lineæ entitativæ est esse per se in modo perfectitatis infinite perfectio; nempe esse à se, & indepen-